

Den evige skuffelse

Anders Heide Mortensen

¹ Renten? Den vil falde. Helt sikkert. Eller stige.

I 2013 satte en cand.polit. sig for at undersøge, hvor ofte prognosen for det kommende års vækst i dansk økonomi ramte plet. Det lyder måske kedeligt, men De kommer ikke til at kede Dem, ama'r halshug. Cand.polit.en gjorde to opdagelser, der er interessante for
⁵ alle.

Den første opdagelse var, at prognoserne i gennemsnit skød et procentpoint forkert. Et procentpoint lyder måske af lidt, men det er meget. Hvis økonomiministeren for eksempel forudsagde en vækst på 1,5 procent, så kunne den faktiske vækst både ende på 0,5 procent - det svarer til, at en krise er på vej - og på 2,5 procent - det er en »gode tider
¹⁰ og råd til ny bil«-økonomi.

Tankevækkende, ikke? Man ser det for sig: Alle sidder og gør sig klar til at høre tallet. Nogle bider negle for at holde nerverne i ro, andre drikker Dom Perignon af flasken, luften sitrer, og så kommer det, tallet, og der gispes som efter et højt bud hos Bruun Rasmussen. Året efter viser det sig så, at tallet var forkert. Det blev på ingen måde til
¹⁵ vækst i ny bil-klassen. Eller den anden vej: Fredagsbøffen kunne indimellem opgraderes til Kobe-kød.

Den anden opdagelse var, at kun hver 35. prognose for den økonomiske vækst ramte plet. 34 ramte mere eller mindre forbi. Det giver en træfprocent på 2,8 procent.

Vi lader tallet stå et øjeblik. Dels er der så tid til at hente en kop kaffe, dels giver træf-
²⁰ procenten stof til eftertanke. Mennesker, der kommer med prognoser for den økonomiske vækst eller muligheden for et rentefald, kommer jævnt hen i avisen med billede. Engang var jeg inde omkring en stor finansiel virksomhed, hvor flere af den type mennesker var på lønningslisten. Pivskarpe, spidskompetente.

Når en konkurrent var kommet med en prognose, kunne kommentaren fra en af disse
²⁵ mennesker for eksempel være: »Vi synes, at de ligger til den høje side,« eller: »Her tør vi godt gå en tak længere ned«. Flere år efter indså jeg klogskaben i ordene. De indeholdt både en afdæmpet markering af en divergens og agtelse for prognosemageri som håndværk.

Man havde med komplicerede materier at gøre. Man så ind i fremtiden, og det er ikke let,
³⁰ så andægtighed omgav projektet. »Får jag be om största möjliga tystnad?« Naturligvis.

At være helt stille var dog det mindste, man kunne bidrage med, når små marginaler, en bemærkning fra en centralbankdirektør og et olieskift på en regnemaskine kunne forskubbe prognosen.

I 2024 ER renten faldet. Det sikre for resten af 2024 er, at forlydender, prognoser og ³⁵ varsler for renten også resten af året vil blive dækket intenst. Ligesom i 2023, hvor en stor bank forudsagde uændrede renter i 2024, altså ikke noget rentefald.

Renten er nyhedsmæssigt i en klasse for sig. På to måder. At der *ikke* sker noget, er sjældent en nyhed. Hvornår var der sidst en artikel om, at der absolut intet skete i dansk medicinalindustri hen over første halvår af 2024? Hvornår meddelte en nytiltrådt ⁴⁰ direktør, at hun/han ikke havde nogen planer om en strategiændring eller udskiftning i ledelseslaget, men havde givet alle besked på at fortsætte, som de plejer, mens hun m/k selv tog på elgjagt i Sverige? Men med renten går den. At der ikke sker noget med den, er også en nyhed.

Den anden måde, renten er i særklasse på, er, at den har sin egen gule bjælke. Til de ⁴⁵ fineste nyheder på rentefronten har medierne reserveret en gul bjælke, så en rentenedsættelse på et kvart procentpoint kommer til at se ud som en Nettoreklame. Her bliver tingene interessante.

Da Den Europæiske Centralbank i juni nedsatte den ledende rente med 0,25 procentpoint, og Nationalbanken straks fulgte efter, blev bjælken selvfølgelig fundet frem, og en ⁵⁰ journalist ringede hurtigt til en bankøkonom for at spørge, hvor gode nyheder det her egentlig var for boligejerne.

Det var gode nyheder på den måde, svarede bankøkonomen, at man for hver million, man skyldte i sit hus, nu ville spare 90 kroner om måneden. Hvis man for eksempel skyldte 50 millioner kroner i et parcelhus i Ikast, var der for eksempel til en ret god vaskema- ⁵⁵ skine måneden efter. Det sidste sagde bankøkonomen så ikke, det er for egen regning.

Men De forstår, hvor jeg vil hen, ikke?

DA CORONAEN RAMTE Europa, skød renten i vejret som en raket, for nu stod mismod for døren. Renten opførte sig på den måde eksemplarisk, for det står i lærebøger, at sådan skal renten gøre i krisetider. Men kort efter gad renten så ikke alligevel. Den ⁶⁰ trød eller gjorde oprør, i hvert fald faldt den hurtigt kraftigt, så lærebøgerne stod tilbage og så dumme ud. Renten tabte ligesom interessen for coronaen med den konsekvens, at danskerne myldrede ud og købte sommerhuse til næsten ingen penge i månedlig ydelse.

Sådan har renten skuffet flere gange. Eller også er det lærebøgerne og prognoserne. Når der er gået en slags eksakt videnskab i forudsigelserne, har virkeligheden hævnnet sig med

⁶⁵ et sært tilbageslag, en pludselig prisekspllosion på råolie, et pludseligt prisfald på råolie, en pandemi eller en krig. Tilbage har stået en økonomiminister med et fejlskud og en bankøkonom med en afpillet renteprognose.

Burde der egentlig ikke klages?